

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

VERKADE

Een toneelspel in twee delen

door

Karel Hermans

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2016
Nr.2148

VOORWOORD

Eduard Verkade was een van de grondleggers - misschien wel de grondlegger - van het moderne Nederlandse theater. Via getuigenissen, tekst- en beeldmateriaal kunnen wij ons een vrij nauwkeurig beeld vormen van de betekenis van deze acteur-regisseur. Een biografie vertelt ons over zijn onwaarschijnlijk rijk gevulde loopbaan, de talrijke brieven van en naar familie en vrienden tonen ons een rusteloos zoeker, een gedreven, een 'bevlogen' mens. Kortom, een fascinerende persoonlijkheid.

Dat was blijkbaar ook het idee dat veel van zijn medewerkers over hem hadden. Verkade wist mensen te boeien, had een soort charismatische uitstraling waarmee hij een nieuwe inhoud wist te geven aan de begrippen theatergezelschap en theaterleider.

Er zijn dus minder interessante onderwerpen te bedenken om een stuk over te schrijven of een theaterproject rond op te zetten.

Shakespeare was een konstante inspiratiebron voor Verkade, in het bijzonder Hamlet. Gespreid over zijn ganse loopbaan heeft hij een hele reeks verschillende enceneringen van deze tragedie gemonteerd. Hij heeft honderden voorstellingen van Hamlet gegeven als acteur en verteller. Hij beschouwde het als zijn Grote Voorbeeld, het werd zijn theaterbijbel. Dit heeft ons geïnspireerd het leven van Verkade te vertellen via Hamlet, wij hebben slechts de parallel doorgetrokken die hij zelf had aangegeven.

Volgens Verkade zelf was er ten tijde van Hamlet ook Horatio, die een dagboek bijhield over zijn leven met Hamlet, vanaf het moment dat hij hem ontmoette tot aan zijn dood.

Horatio vertelt hierin hoe de relatie vader - zoon het vertrekpunt is voor de tragedie van Hamlet. De jonge Prins groeit nl. op in een ideaal gezin, met een engelachtige Moeder en een bijna goddelijk nobele Vader - de Koning - die het beste voorheeft met zijn zoon. Horatio beschrijft een ideale verhouding tussen de wil van de vader - Koning Hamlet - en de voorbestemming van de zoon - Prins Hamlet. Maar de dood van de oude koning brengt daarin verandering, installeert het conflict tussen de vader (diens wil) en de zoon (diens voorbestemming). Het noodlot slaat toe, de tragedie is een feit. In zijn dagboek beklemtoont Horatio sterk het feit dat Hamlet zich de pas ziet afgesneden in het 'natuurlijke verloop' van zijn carrière als jonge Prins. Hij wordt gedwongen zijn

lotsbestemming te veranderen, zijn leven komt niet langer overeen met het leven dat zijn vader voor hem had gewild. Met als gevolg dat Hamlet voor de rest van zijn dagen moet blijven vechten tegen zijn omgeving, om te bewijzen dat hij te goeder trouw handelt, om zichzelf te bevestigen tgv. zijn vader, en zich van diens liefde te verzekeren.

Naar analogie met Hamlet wordt nu ook het leven van Verkade zelf getheatraliseerd, verdicht. Vertrekpunt wordt ook hier de relatie tussen vader en zoon, of beter: het conflict tussen de wil van de vader en de voorbestemming van de zoon.

De voortdurende strijd tegen zijn omgeving, het konstante gevecht tegen ongeloof en onbegrip, het moet verklaard worden vanuit eenzelfde nood om zich te verantwoorden, om zichzelf te bevestigen tgv. zijn vader en zich uiteindelijk van diens liefde te verzekeren.

Zijn levenslange zoektocht naar een geestelijk theater moet zijn streven dan weer uittillen boven het alledaagse, het gewoon-menselijke. Op die manier vindt hij aansluiting bij een wereld van een hogere orde, met hogere waarden en terzelfdertijd maakt het zijn betrachtingen algemeen menselijk.

Het installeert ook meteen voorgoed zijn persoonlijk conflict: als theatermaker met 'een opdracht', nl. het maken van een nieuw soort geestelijk theater, zal hij voortdurend overhoop liggen met de praktische werkelijkheid van het theaterbedrijf. Het bepaalt tevens de gedrevenheid waarmee hij zijn ideeën, zijn droom, zal blijven najagen en waardoor hij ook telkens opnieuw in botsing zal komen met de realiteit van mensen, die van hemzelf niet in de laatste plaats.

De vorm van de vertelling is een scenario geworden dat een kompleks geheel van elementen bevat die afgeleid zijn van voornoemde thema's.

Als basis fungeert het verhaal van een regisseur die met zijn gezelschap werkt aan een Hamlet-voorstelling, aan de hand van het 'Dagboek van Horatio' van Eduard Verkade. M.a.w. het dagboek wordt gedramatiseerd, omgezet in dialogen en speelscenes. Dit levert aan de ene kant voorstellingachtige scènes op, een soort doorloop van bepaalde fragmenten, en aan de andere kant scènes van allerlei zaken die met een repetitieproces te maken hebben. Dit kan gaan van spelimprovisaties, over koffiepauzes en aanwerven van acteurs, tot gewone 'familie'ruzies.

Daarnaast wordt dit gebeuren konstant doorweven met het verhaal van Verkade. De spelers lezen brieven aan

mekaar voor, er wordt beeldmateriaal getoond, ontmoetingen worden geënceneerd, noem maar op.

De verbanden tussen een en ander blijven niet louter inhoudelijk. Zo is er bijvoorbeeld naar de vorm toe: Hamlet, de regisseur en Verkade worden door dezelfde acteur gespeeld. Hetzelfde principe wordt trouwens gehanteerd voor alle andere acteurs. Iedereen speelt een aantal rollen. Op die manier worden de acteurs zelf stilaan de personages die uiteindelijk de dragers zullen worden van de vertelling, van het stuk 'Verkade'.

PERSONAGES

3 dames - 4 heren

HAMLET : regisseur, Hamlet, Verkade

HORATIO : akteur, Horatio, broer, verteller

KONINGIN : aktrice, moeder, koningin

KONING : akteur, rektor, vader, Claudius

OPHELIA 1 : aktrice, zuster, Ophelia

OPHELIA 2 : aktrice, zuster, assistente

LAERTES : akteur, broer, Laertes, edelman

PROLOOG

HAMLET (Verkade) : Ik word uitgenodigd voor een repetitie in de schouwburg van de Gijsbreght van Aemstel, Vondel dus. Samen met Rika Hopper moest ik de Rey van Edelingen zeggen en ik zou ook, de derde voorstelling, de rol mogen spelen van Arend van Aemstel. De Gijsbreght stond al jaren op het programma van Het Nederlandsch Toneel maar ik had de voorstelling nog nooit gezien. Ik had er ook geen idee van hoe het er aan toe ging op zo'n repetitie. Behoorlijk zenuwachtig dus kom ik 's morgens, door de ijzeren branddeur, voor het eerst op het grote toneel van de Stadsschouwburg. Een enorme vlakke, helemaal leeg. Er ligt alleen een vloerkleed op de grond, aan de kant staan een paar stoelen. Het ijzeren scherm is omlaag en daarvoor hangt een rij lichten, de eerste hers heet dat dan, die branden. Daaronder een tafeltje met twee stoelen. Ik ontwaar links en rechts enige dames en heren die in clubjes van twee of drie, op de grootst mogelijke afstand van mekaar, wat staan te praten. Mijn nieuwe collega's. Ik stel mij ergens bescheiden op en wacht. Er komen alsmaar nieuwe mensen binnen, op zeker ogenblik zijn ze toch zeker met vijftig. De regisseur, Vader de Leur, en mijnheer van Loghem komen binnen. Ze lopen naar het tafeltje en gaan zitten, op de twee stoelen. Mijnheer de Leur klapt in zijn handen en roept 'Aanvang!' Mijnheer van Schoonhoven, die al tientallen jaren de rol van Gijsbreght speelt, loopt ook naar het tafeltje en geeft mijnheer van Loghem een hand. Ondertussen zit de Leur op een blad papier te kijken dat hij in zijn hand heeft en plots roept hij mijn naam: of ik even tot bij hem kan komen. Het is toch wel zeker twintig meter tot aan de tafel en ik voel de blikken van die vijftig man in mijn rug als ik probeer, zo gewoon mogelijk, tot bij die tafel te geraken. Ze zijn ondertussen allemaal in een halve cirkel op het toneel gaan staan. Vader de Leur, tegen mij: 'Ga daar aan de kant staan. Eerst de Rey, met de figuratie, en dan Gijsbreght.' Ik loop dus braaf verder naar de linkerkant van het toneel en ga daar staan wachten. Mijnheer van Schoonhoven komt naast mij staan. Ik stel mij aan hem voor: Verkade, aangenaam. Hij, heel vriendelijk, geeft mij een hand. Ondertussen hoor ik Vader de Leur: Tèterè-tetè! Ik draai mij om, benieuwd om te zien wat er gaat gebeuren. Niets, stilte. Vader de Leur: 'Vader, je moet opkomen bij het trompetsignaal.' Nog niets. Ik zie mensen mekaar aanstoten, beginnen lachen, enfin, opeens: 'Verkade, je moet op!', de Leur. Ik heb geen idee waar ik naartoe moet, ik begin dan maar een schuchtere tocht

naar de tafel van de regisseur en zeg: 'Excuseer mijnheer, waar moet ik naartoe?' 'Jullie zijn met zijn achten, zij zullen het je wel wijzen.' Ik sukkel terug naar mijn plaats. Ondertussen wandelt mijnheer van Schoonhoven luchtig op en begint, vlak voor de tafel, in een vrij snel tempo zijn tekst te spreken. Na drie woorden, van Loghem en de Leur samen, met hun breedste glimlach: 'Dank u vriendelijk, mijnheer van Schoonhoven, dat is voor u niet nodig. We springen nu door tot de opkomst van vader Willibrord.' Bij het woord 'vader' sta ik alweer, 'nee, Verkade', goed, er wordt zo een paar keer 'gesprongen' tot de nieuwe Arend op moet komen. Het zweet staat ondertussen in mijn schoenen. Hij weer: 'tè-terè-tetè', en daar sta ik dan, hopeloos! Van Loghem begint zichtbaar medelijden met mij te krijgen want ik zie hem iets fluisteren tegen de Leur die ondertussen al voor de derde keer zijn trompet heeft laten klinken. Hij komt naar me toe, neemt me bij de arm en loodst me zo, op een paar minuten, door het eerste bedrijf. Hij doet me telkens halt houden op de plekken vanwaar ik, als Arend, een zinnetje moet zeggen tegen mijnheer van Schoonhoven. 'De Rey en slaan we over, die worden door dezelfde mensen gezegd als vorig jaar.' Ik: 'Maar,...' 'De Rey der Edelen' hij, 'die zegt u even na de repetitie, goed? Verkade?' 'Na de repetitie, ja mijnheer', ik weer. Inmiddels is mevrouw Mann-Bouwmeester verschenen. Onmiddellijk een stoel, naast mijnheer van Loghem. Zij gaat zitten. Ze wacht rustig haar beurt af tot de scene in het vierde bedrijf tussen Badeloch en Arend. Ik word opgeroepen en mijnheer van Loghem stelt mij voor aan mevrouw Mann. Hij neemt me weer bij de arm en brengt me naar de andere kant van het toneel. Er wordt een grote stoel aangesleept voor Badeloch, een tafeltje en een rieten repetitiestoel. Terwijl mevrouw Mann zich neerzet in de grote leunstoel geeft vader de Leur mij aanwijzingen: 'Hier is de deur, daar loop je door en dan wacht je tot mevrouw Mann tegen je begint te spreken. Je gaat naar haar toe en je doet je verhaal.' Hij gaat terug naar zijn tafel, klapt in de handen, ik doe twee passen - er is geen deur want het hele toneel is leeg - en dan plots: 'Heer Broeder' ik schrik me rot, 'wel wat's dit? Hoe keertghe dus alleen? O God, waer blijft mijn heer? Is hij gebleven?' Stilte. 'Vader', de Leur in zijn handen klappend 'je moet antwoorden!' Ik weet niet onmiddellijk iets te bedenken. De Leur naar mij: 'Mevrouw Mann heeft haar tekst gezegd!' - 'Och Theo, wil je nog eens beginnen?' Zij, heel welwillend: 'Heer Broeder, wel wat's dit? Hoe keertghe dus alleen? O God, waer blijft mijn heer? Is hij gebleven?' Ik stamel, ik heb ondertussen mijn tekst teruggevonden: 'Nee.' en ik hoop dat mijn gêne wordt begrepen als gevoelig spel van Arend. 'Wat

tijding brengtge dan? Zegh op, is hij gebleven?' Weer heel gevoelig: 'Ick liet hem voor 't Stadhuis, gezond en noch in 't leven.' Dan komt het. Ik zet mij schrap voor mijn grote monoloog. En nog voor ik goed begonnen ben valt de Leur mij in de rede: 'Spring maar door tot de wacht.' '?' Geeft hem zelf dan maar: 'De Kerstnacht lagh in stucken.' Ik hoor mevrouw Mann alweer verdergaan, ik begin opnieuw, moet weer overslaan, dan hoor ik Badeloch nog vier zinnen zeggen. De Leur, die al die tijd is blijven staan, neemt alweer mijn arm en duwt mij weg van mevrouw Mann. 'Dan zeg je hier je twee laatste regels en je gaat door dezelfde deur af.' En ik sta terug aan de kant. Op anderhalf uur was heel de Gijsbreght gerepeteerd. Ik sta daar, nog niet helemaal zeker of er toch niet nog iets zal gebeuren, komt mijnheer van Loghem naar me toe en zegt: 'Was het niet alleraardigst van mevrouw Mann om zo 'voluit' de Badeloch met u te repeteren?'

Goed. Ik zie dat ondertussen iedereen er is. Dan kunnen we beginnen. De eerste scene tussen Horatio en de Rector, Hamlets eerste schooldag in Wittenberg.

Scene 1

ZIJN NAAM IS HAMLET

KONINGIN (assistente) : Een jongen nog, met donkerblauwe ogen en een spiritueel gelaat. Heel zijn wezen spreekt van adel en verfijning. Zijn kleding is sober, maar kostbaar en verzorgd. Om de hals draagt hij een gouden ketting en daaraan een fraai bewerkt medaillon.

HORATIO : Hier ben ik, heer en tot uw dienst.

KONING (rector) : Kent gij hem, Horatio?

HORATIO : Nee.

HAMLET (regisseur) : Aarzelend. Verwonderd.

HORATIO : Nee..

KONING : Horatio, ik ken u van toen gij in Wittenberg kwamt studeren. Hoe lang is dat nu al geleden?

HORATIO : Zeventien jaar mijnheer.

KONING : Zo lang al? Hij is zeventien geworden en Deen ook, net als gij.

HORATIO : Is dat zo?

KONING (rector) : In wezen nog een kind dus. Maar door zijn geboorte en opvoeding is hij ongetwijfeld ouder dan zijn leeftijd. Zijn vaders wil is het dat hij vrij met ieder zou verkeren. Horatio, luistert gij?

HORATIO : Jazeker: 'Zijn vaders wil...'

KONING : Precies. Maar ook is het zijn vaders wil dat hij onder toezicht zou staan van iemand die weet en begrijpen kan welke de plichten zijn die hem in de toekomst wachten.

HORATIO : Ja, natuurlijk. In dat geval is de keuze alleen maar wijs te noemen.

KONING : Indien gij deze taak...

HORATIO : Ik, heer? Ik dacht..

KONING : Laat mij uitspreken. Indien gij deze taak op u wilt nemen, zal ik u zijn naam noemen. Gij zult dan begrijpen, wat er van u verwacht wordt.

HORATIO : Wat zal ik zeggen, heer. Ik bedoel, dit overvalt mij.

KONING : Wilt gij u echter uitsluitend aan de wetenschap blijven wijden - dat staat u vanzelfsprekend vrij - dan moet ik u verzoeken te vergeten, wat ik zojuist verteld heb.

HORATIO : Begrijpt u mij vooral niet verkeerd. Het is natuurlijk een hele eer dat...

KONING : Gij hoeft nu niet onmiddellijk te antwoorden. Ik verwacht u, vanavond.

HORATIO : Alhoewel, het is soms beter te beslissen zonder na te denken.

KONING (rector) : Zint eer gij begint.

HORATIO : Wij handelen vaak juister in een opwelling dan na rijp beraad.

KONING : Onbezonnenheid,

HAMLET : ...loont soms. Wat baat het ons, dat uitzichtloos getob. Een plotse inval, intuïtie,

HORATIO : Precies, daar vertrouw ik op. Een teken is het ook van Gods aanwezigheid.

HAMLET : Amen.

KONING : Hamlet. Prins van Denemarken en enige zoon van de huidige koning Hamlet. Als het de almachtige God behaagt, zal ook hij eenmaal de troon bestijgen.

Scene 2

ZIJN IS BELANGRIJK

HAMLET : Zijn is belangrijk.

HORATIO : Hoe kan iemand niet zijn?

KONING (rector) : Is dat een vraag?

HAMLET : Dè.

HORATIO & KONING : ...

HAMLET : Dè vraag.

HORATIO : Hoe kan iemand niet zijn?

KONING : Is dat de vraag?

HAMLET (regisseur) : Nee. Zijn of niet zijn,
Dat is de vraag.
Goed. Tot hier.

HORATIO : *(heeft niet onmiddellijk gemerkt dat regisseur teken geeft om te stoppen)* Koning Hamlet van Denemarken, bijgenaamd de Dappere, is door een evenwichtige, godvruchtige levenswandel zijn onderdanen te allen tijde een voorbeeld geweest. De opvoeding van Prins Hamlet heeft hij in hoofdzaak persoonlijk geleid. De koning hecht, in tegenstelling met vele vaders, de hoogste waarde aan de innerlijke groei van zijn zoon, meer nog dan aan kennis en algemene verstandelijke ontwikkeling. Volgens hem behoort de studie in de eerste plaats gericht te zijn op de innerlijke ontplooiing van de mens. En niet, gelijk velen menen, op het vergroten van de mogelijkheden om in de wereld vooruit te komen.

KONING (vader) : Door omstandigheden, die u allen bekend zijn, moest ik in 1875 hier ter plaatse een industriële onderneming opgeven, waaraan ik, ik mag wel zeggen, van mijn jeugd af, mijn beste krachten had gewijd. Een zaak die ik liefhad en waarvan het mij gelukt was, deze van niets tot een flinke hoogte op te voeren. Ik zeg dit niet uit hoogmoed. Ik weet te goed dat dit mij niet zou zijn gelukt, indien de goden altijd tegen mij gekant waren geweest, indien niet degelijke en bekwame personen en trouwe arbeiders mij terzijde hadden gestaan. Hoe ik ertoe kwam een broodfabriek op te richten? Laat ik eerlijk zijn: uit eigenbelang, want ik heb de hoop dat deze onderneming spoedig goede vruchten zal afwerpen. De wens voor vrouw en kinderen te zorgen - ik zeg het zonder schroom - is de gewichtigste drijfveer geweest. Is dit laakbaar? Wijk ik in dit opzicht af van anderen, bijvoorbeeld van mijn aanstaande grotere en kleinere vakgenoten? Toch zijn er, die het zo willen doen voorkomen. Tot U, mijn kinderen en vooral tot U, mijn zonen, gevoel ik mij gedrongen te zeggen: Is mijn voorbeeld goed, is het goed, nuttig werkzaam te zijn in het belang van de samenleving, welnu volg dan straks mijn voorbeeld, wanneer gij de mannelijke leeftijd zult hebben bereikt.

HORATIO : De toekomst van een prins is verzekerd. Wat kan hij meer nog wensen dan het feit ooit koning te zullen worden. Daarom moet zijn opvoeding nog meer dan van enig ander gericht zijn op zijn toekomstige verplichtingen, namelijk: een wijs en verantwoordelijk leider van zijn onderdanen te zijn, een waarachtig koning bij Gods genade, die voor zijn volk leven wil en sterven kan, die aan het beste in zichzelf als vanzelfsprekend gehoorzaamt, en daaraan het recht ontleent van zijn volk gehoorzaamheid te verwachten, te eisen, en zo nodig af te dwingen.

HAMLET (Verkade) : Ik was pas zeventien jaar geworden toen ik naar Londen werd gebracht en daar geïnstalleerd. Ik kon op Finsbury College chemie en mechanica studeren.

LAERTES (broer) : Volgens vader moesten wij jongens allemaal chemie leren. Hijzelf had door onkunde grote vergissingen gemaakt in zijn, later afgebrande, patentoliefabriek, o.a. verdund zwavelzuur door loden buizen geleid, die weldra waren gaan lekken. Iets dergelijks mocht ons niet kunnen overkomen.

HAMLET : Toen vader terugging naar Holland, bracht ik hem naar het Victoria Station. Na nog eens plechtig beloofd te hebben mijn best te zullen doen, nam vader afscheid en kuste mij, voor de deur van zijn coupé staande, enigszins ontroerd vaarwel. Dit had hij sedert jaren al niet meer gedaan. Het was een vreemde sensatie daarna de trein langzaam het station te zien uitglijden. Nu stond ik alleen in dat oneindig grote Londen en moest naar Brockley S.E. terugreizen. Daar zou ik onder volslagen vreemden wonen. Ik had nog geen enkel omljnd beeld van wat ik feitelijk wilde, hoe ik mijn toekomst zelfs droomde. Ik voelde mij de eerste avond, dat ik in Brockley naar bed ging voor het eerst in mijn leven heel erg verlaten en eenzaam.

LAERTES (broer) : Zaandam, 4 maart 1894

Beste Broer Eduard,

Doel van dit schrijven is zo mogelijk je vraag te beantwoorden, wat moet ik leren, wat weten, om in de toekomst voor mijzelf te zorgen en hoe moet mijn streven zijn, opdat ik grond onder mijzelf voel en niet in de toekomst zie als in een nevel? Als ik je goed ken, dan heb jij de grootste geschiktheid voor een industriële loopbaan. Wat is een industrieel en wanneer verdient hij werkelijk dien koninklijken titel?

HAMLET (Verkade) : Op een avond in Londen gingen wij naar een voorstelling kijken. Wij, hij en ik, hij is Berty,

Berty Heppenstall bedoel ik. Wij dus, gingen naar een voorstelling kijken van A Marriage of Convenience, een bewerking van het stuk van Dumas Fils: Un Mariage sous Louis XV. Winnifred Emmery, de opvolgster van Ellen Terry als "leading lady" van Sir Henry Irving, speelde de comtesse. William Terriss, een groot acteur en een prachtige man met veel charme, om een nooit verklaarde reden enige jaren later bij een toneeldeel opgewacht en doodgeschoten, speelde de Comte de Candale. Cyril Maude speelde de Chevalier de Valclos. Na de voorstelling, op straat, liep ik te snikken.

HORATIO (vriend) : Waarom?

HAMLET : Het stuk en de opvoering ontroerden mij zo dat ik, na afloop, tot grote verbazing van Berty, op straat liep te snikken.

HORATIO : Waarom in vredesnaam, waarom loop jij zo te snikken, op straat.

HAMLET : Ik wil ook naar het toneel en zal niet mogen van mijn vader.

LAERTES : Aan weinigen, die in de ene of andere vorm deelnemen aan de maatschappelijke arbeid worden zo veelvuldige eisen gesteld, als aan de industriëlen, de leiders van fabrieksondernemingen. De industrieel moet zijn: bouw- en werktuigkundige, om de voor zijn fabricatie meest doelmatige gebouwen en machinerieën in overeenstemming te brengen en te doen blijven, met de ontwikkeling van zijn eigen bedrijf in het bijzonder en van zijn tak van nijverheid in het algemeen.

HAMLET : Dat doet me denken aan dat verhaal van Ludwig Devrient, ken je hem?

HORATIO : Nee.

HAMLET : Ludwig Devrient was een beroemd Duits toneelspeler. Als kind al had hij de gewoonte om op tafels te klimmen en te beginnen voordragen. Hij kon prachtig imiteren en hij werd heel beroemd. Maar later raakte

hij aan de drank en hij werd vreselijk arm. Een erg beroemd, maar heel treurig verhaal. Enfin, ik had het ergens gelezen en ik was er helemaal door geïnspireerd, ik begin dus aan tafel, thuis, over mijn toekomstplannen en ik hoor mijn vader nog zeggen: "toneelspelen is geen vak. En zeker niet in Holland. En daarbij, je hebt veel te slechte tanden." Ik was kort tevoren gevallen en had toen een voortand verloren.

LAERTES : De industrieel moet zijn: een wetenschappelijk man, die in zijn laboratorium de onderzoeken kan doen, nodig voor het doelmatig aanwenden van grondstoffen, ten einde de kosten der fabricage te verminderen.

HORATIO (akteur) : De industrieel moet zijn: koopman, om zijn grondstoffen het voordeligst te kunnen inkopen en zijn producten op de voordeligste wijze te verkopen.

LAERTES : De industrieel moet zijn: administrateur, om door de aanleg en de inrichting van boeken en staten te allen tijde een helder inzicht te hebben in de stand en gang der zaken.

HORATIO : De industrieel moet zijn: mensenkenner en mensenvriend, om de gemeenschappelijke arbeid van zijn beamten en werklieden zodanig te leiden, dat de arbeid van ieder enerzijds wordt geprikkeld tot de hoogste toewijding en bekwaamheid, anderzijds wordt vereenvoudigd tot de geringst mogelijke inspanningen.

HAMLET : *(brengt cabaretnummer: Her Father's Boot. Het gaat over de lotgevallen van een verliefde neger, die iedere avond zijn geliefde met 'ebony skin' bezoekt en wiens vreugde altijd weer wordt vergald door een schop van 'haar vaders laars'.)*

Het refrein luidt:

O, there's nothing like love, and
There is nothing like leather,
But it is very hard lines

When you get them together;
 Together to gather,
 Together to gather the frute,
 The soft kiss of beauty
 And the hard kick of booty,
 The pains and the pleasures,
 Twelve inches it measures
 Her fathers boot,
 Her fathers boot!

(Tegen het eind van het lied wordt hij omringd door alle andere acteurs die op de grond zitten en die volledig schuil gaan achter reuze grote kartonnen schoenzolen)

HORATIO : The one and only: Magnificent, dusky Jenny Lind!

HAMLET : *(zet blonde pruik op en zingt een hoogst sentimenteel lied)*

For you, for you, my darling,
 I spoke that word untrue,
 I left you though I loved you
 And broke my heart for you!

(De anderen blijven zitten en, terwijl de muziek doorgaat:)

Beste Vader,
 Hartelijk gelukgewenst met Uw verjaardag. Moeders brief kwam heden morgen, en ik las daaruit tussen de regels, dat u zich wel eens ongerust maakt over de zaak hier.

Ik begrijp wel, dat uw onrust voortkomt uit mijn liefde voor voordragen. Als U mij om de gave van de natuur min of meer beklaagt, heeft U zeker reden niet alles te vinden zoals het hoort, omdat ik daardoor nimmer een fabrikant zal worden als bijv. een Ericus.

LAERTES : Ik was tien toen ik mijn Pa vroeg: 'hoe word je eigenlijk koopman?' Hij verheugde zich er toen op, heeft hij mij later verteld, dat ik hem die vraag stelde.

HORATIO : Bekijk hem. Is hij niet mooi?
 Mijn Prins, zo edel en knap.
 Die nobele trekken, heel zijn
 Persoonlijkheid, zo: koninklijk.
 Ik houd van hem, hij is mijn vriend.

Er is een probleem. De mensen
 Ze willen ons niet, ze vinden hem
 Lelijk en dom.
 De wereld vindt hem verwaand,
 Zijn vader noemt hem: Akteur.

Oh, als jullie hem eens
 Echt konden zien, zoals ik.
 Zijn vader, de koning
 Hij speelt directeur.
 Hij steekt zijn fabriek in brand
 en iedereen voelt met hem mee,
 Maar noemt hij zijn zoon een akteur
 Dan haat heel de wereld ons twee.

Waarom kan de wereld niet
 Leven en laten leven.
 Ik vraag jullie: is het
 Een misdaad om Prins te zijn?
 Ik houd van mijn koning, ja
 Moet ik daarom onthoofd?
 En Hij? Speelt hij de Prins, of is hij het echt?
 Ik zal het u vertellen: hij is het echt!
 Prins Hamlet, maar niemand die me gelooft.

KONING (vader) : *(op met bosje bloemen)*

Het ligt in mijn bedoeling aan het publiek werkelijk
 deugdzaam en voedzaam brood te verschaffen. Er wordt
 van u verlangd, dat gij door oplettendheid bij den
 arbeid zult medewerken om dit doel te verwezenlijken